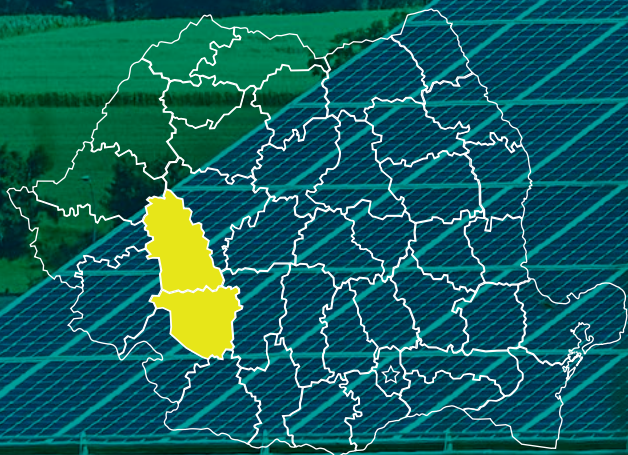

Cum finanțăm investițiile în energia regenerabilă și eficiența energetică din Gorj și Hunedoara

Cum finanțăm investițiile în energia regenerabilă și eficiența energetică din Gorj și Hunedoara

Autori Laura Nazare, Dan Dobre

Editori Laura Nazare, Anca Popescu

Tipar Azero

Grafică Lavinia Vereș

Bankwatch România

Splaiul Independenței, nr. 1, bloc 16, București, România

031 438 24 89

bucharest@bankwatch.org

www.bankwatch.ro

Dreptul de proprietate intelectuală

Analiza „Cum finanțăm investițiile în energia regenerabilă și eficiența energetică din Gorj și Hunedoara ” a fost redactată de către Laura Nazare și Dan Dobre din cadrul Bankwatch România, care deține dreptul de proprietate intelectuală asupra analizei.

Documentul a fost publicat în februarie 2023.

Această analiză a fost publicată cu sprijin financiar parțial al Uniunii Europene și parțial al Fundației pentru o Societate Deschisă în cooperare cu Inițiativa pentru o Societate Deschisă pentru Europa (OSIFE). Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a Asociației Bankwatch România și nu reflectă poziția Uniunii Europene.

Cuprins

2 Cum finanțăm investițiile în energia regenerabilă și eficiența energetică din Gorj și Hunedoara

4 Surse de finanțare pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și pentru susținerea investițiilor în creșterea eficienței energetice la nivelul județelor Gorj și Hunedoara

4 Hunedoara

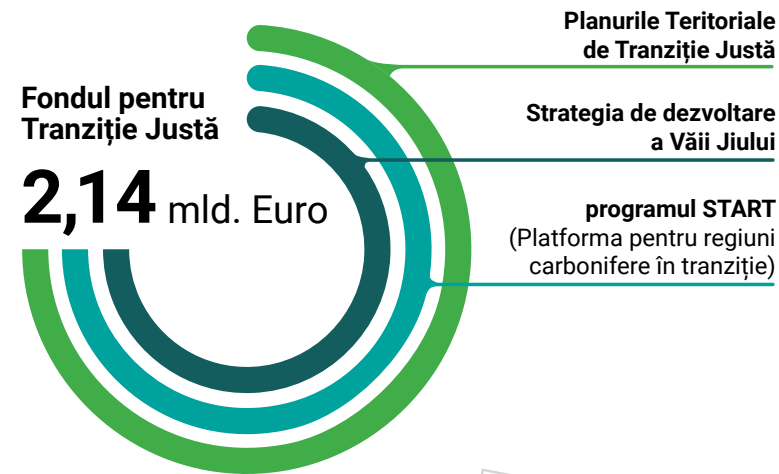
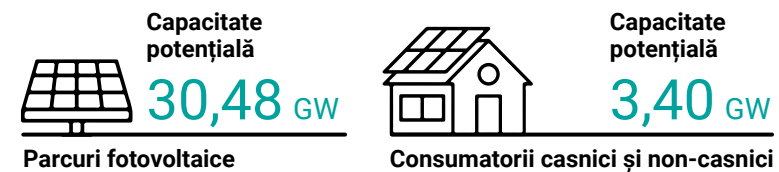
10 Gorj

16 Concluzii

Cum finanțăm investițiile în energia regenerabilă și eficiența energetică din Gorj și Hunedoara

Tranziția energetică este o provocare la nivelul întregii României, dar nicăieri această provocare nu va fi simțită mai puternic decât în regiunile carbonifere ale țării - județele Gorj și Hunedoara. Producția de energie pe bază de cărbune este cel mai problematic domeniu economic în ceea ce privește emisiile de CO2. Mai mult, dacă ne uităm la dimensiunea socială a tranziției, aceste două județe vor fi cele mai afectate în ceea ce privește pierderea locurilor de muncă din industria cărbunelui. Nu există o soluție unică pentru ca procesul de tranziție să fie unul de succes pentru aceste județe monoindustriale, însă știm că diversificarea economică și crearea de locuri de muncă în domenii sustenabile pot ameliora efectele sociale negative ale tranziției energetice.

Odată cu eliminarea treptată a cărbunelui din mixul energetic până în 2032, cele două județe vor trebui să găsească soluții pentru economiile lor. Una din identitățile locale la nivelul acestor județe este legată de producția de energie electrică. Această identitate nu trebuie să dispară, cât mai degrabă să se schimbe în direcția producției de energie din surse regenerabile. Toată infrastructura de transport a energiei electrice este deja disponibilă și face ca cele două județe să fie printre cele mai bune candidate în cursa pentru dezvoltarea de noi capacități de producție din surse regenerabile din România.

Raportul Greenpeace România
Tranziția sustenabilă în județul Gorj

Din punct de vedere al potențialului de producere a energiei fotovoltaice, regiunea Sud-Vest Oltenia se situează în top între regiunile carbonifere în tranziție din UE. Condițiile geografice și climatice din regiune facilitează atât construirea de parcuri fotovoltaice de mari dimensiuni (capacitate potențială de 30,48 GW), cât și distribuția la scară largă a panourilor fotovoltaice pentru consumatorii casnici și non-casnici (capacitate potențială de 3,40 GW)¹.

Mai mult, cele două județe carbonifere din România au trecut deja printr-o serie de consultări care au adus la aceeași masă majoritatea entităților locale interesate de procesul tranziției. Pentru a beneficia de finanțare din Fondul pentru Tranziție Justă (2,14 miliarde de Euro, aprobați de Comisia Europeană în decembrie 2022), acestea au elaborat Planurile Teritoriale de Tranziție Justă² care vor ghida investițiile și proiectele menite să asigure o tranziție sustenabilă economic și social. În același timp, Valea Jiului a beneficiat de Strategia de dezvoltare a Văii Jiului³ care detaliază procesul tranziției și oportunitățile de dezvoltare a acestei regiuni, cât și de asistență tehnică prin programul START din partea Platformei pentru regiuni carbonifere în tranziție prin care au fost dezvoltate 10 fișe de proiecte integrate, pregătite pentru finanțare. Mai mult, raportul Greenpeace România Tranziția sustenabilă în județul Gorj⁴ analizează potențialul pentru dezvoltarea producției de energie regenerabilă în județ. Împreună, aceste demersuri fac din Gorj și Hunedoara cele mai bune candidate pentru investițiile în producția de energie din surse regenerabile de care România are atâta nevoie.

1. <https://www.greenpeace.org/static/planet4-romania-stateless/2021/08/1b00e742-tranzitia-sustenabila-a-judetului-gorj.pdf>
2. <https://mfe.gov.ro/ptj-21-27/>
3. <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/07/ANEXA-26.pdf>
4. <https://www.greenpeace.org/static/planet4-romania-stateless/2021/08/1b00e742-tranzitia-sustenabila-a-judetului-gorj.pdf>

Surse de finanțare pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și pentru susținerea investițiilor în creșterea eficienței energetice la nivelul județelor Gorj și Hunedoara

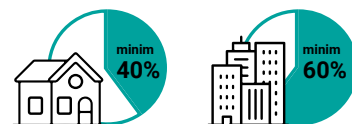
Hunedoara

În ceea ce privește promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin Programul Regional Vest 2021-2027 pot fi accesate fonduri pentru următoarele tipuri de intervenții⁵

5. <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2022/10/Rezumat-PR-Vest-2021-2027.pdf>

Pentru a obține finanțare trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

Se vor prioritiza clădirile rezidențiale care au un consum ridicat de energie și au potențial pentru o economie de energie ridicată; se urmărește atingerea unei economii de energie de cel puțin 40% și de minimum 60% pentru clădirile cu regim de înălțime mai mare;

Alocare: cca. 55 mil. euro disponibili la nivelul întregii regiuni de dezvoltare. Potrivit calendarului orientativ pentru apeluri de proiecte, UAT-urile în parteneriat cu asociațiile de proprietari/locatari pot aplica pentru finanțare începând cu februarie 2023⁷.

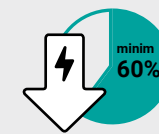
* Strategia națională de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2035 – Politica urbană a României este o reformă prevăzută în PNRR care propune o viziune de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și rezilientă a României pentru perioada 2022-2035, un instrument de transpunere la nivel național a obiectivelor și principiilor documentelor la nivel european și la nivel global. Documentul, adoptat de Guvernul României și publicat în Monitorul Oficial în 30 decembrie 2022, constituie un cadru de fundamentare a politicilor urbane și a strategiilor locale, cu respectarea principiului autonomiei locale și a subsidiarității, o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale.

6. https://ro.wikipedia.org/wiki/Conven%C8%9Bia_primarilor
7. https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2022/10/Calendar-orientativ-apeluri-de-proiecte_PDF.pdf

2 Reabilitarea energetică a clădirilor publice cu funcțiuni sociale (educaționale, de sănătate, servicii sociale)

Investițiile prevăzute sunt similare cu cele destinate clădirilor rezidențiale și sunt completate cu măsuri pentru consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice.

Pentru a obține finanțare trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

Investițiile trebuie să conducă la o reducere a consumului de energie cu minimum 60% (renovare aprofundată);

Clădirile vizate de investiții trebuie să fi fost utilizate în ultimul an înaintea investiției;

Proiectele trebuie să fie incluse în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană sau în alte strategii relevante precum Strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului, după caz;

Investițiile pentru înlocuirea sistemelor de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili solizi nu sunt eligibile, și nici investițiile destinate clădirilor monument istoric.

Este necesară pregătirea Planului de Acțiune privind Energia Durabilă (PAED).

Alocare: cca. **46,7 mil. euro** disponibili la nivelul întregii regiuni de dezvoltare. Potrivit calendarului orientativ pentru apeluri de proiecte, UAT-urile sau instituțiile publice pot aplica pentru finanțare începând cu decembrie 2022⁸.

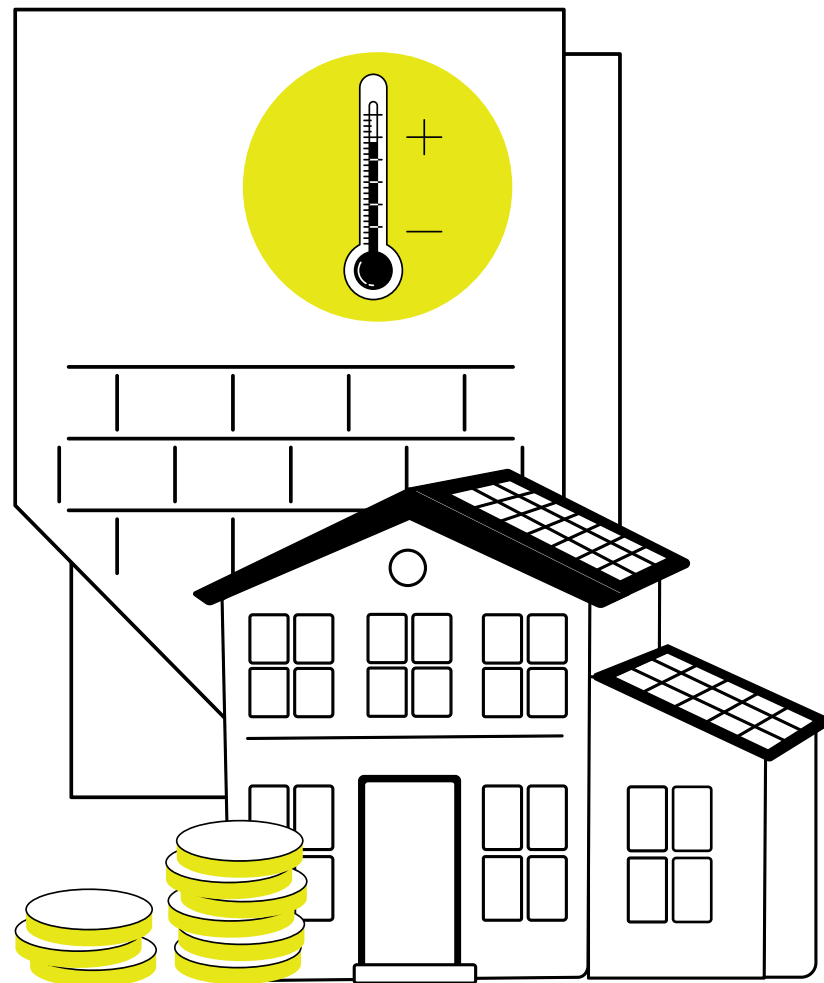
Alocare
cca. **46,7 mil.€**

Start
decembrie 2022

Intervențiile pentru reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale sunt suplimentate și de măsurile care se regăsesc în:

Planul Teritorial pentru Tranziție Justă pentru Hunedoara⁹ (PTTJ HD) cu finanțare provenită din Fondul pentru Tranziție Justă (FTJ)

Fișele de proiecte elaborate prin START, programul de asistență tehnică al Platformei Europene pentru regiuni carbonifere în tranziție, pentru regiunea Văii Jiului.

8. https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2022/10/Calendar-orientativ-apeluri-de-proiecte_PDF.pdf
9. <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2022/12/PTTJ-HUNEDOARA-16-iunie1.pdf>

3 Instalarea de panouri fotovoltaice/fototermice, instalarea de pompe de căldură sau investiții în conectarea blocurilor de locuințe la surse externe de producere a energiei din surse regenerabile (parcuri fotovoltaice)¹⁰

Aceste investiții vor contribui la combaterea sărăciei energetice și crearea de comunități de energie, precum și la creșterea nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statutului de prosumator¹¹.

Investițiile în dezvoltarea de capacități de producere a energiei din surse regenerabile (eolian, solar, pompe de căldură, geotermal) sunt prevăzute și pentru clădirile publice, în special cele cu destinație socială (spitale, școli, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională și alte clădiri publice cu rol similar), tot prin intermediul Programului Tranziție Justă (PTJ), secțiunea dedicată județului Hunedoara.

Alocare
cca. **81,8 mil.€**

Alocare: prin PTJ, investițiile în promovarea utilizării energiei regenerabile beneficiază de fonduri în valoare totală de aprox. **81,8 mil. euro**.

10. START <https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-01/De%20la%20strategie%20la%20act%CC%A6iune%2028Implementarea%20unei%20tranzi%C6A6ii%20juste%20i%CC%82n%20Valea%20Jiului%20asta%CC%86zi%20s%CC%A6i%20i%CC%82n%20viitor%29.pdf>
11. POTJ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/bb37f158742c4f685b453567484d4897-1.pdf>

Gorj

La fel ca în cazul județului Hunedoara, pentru județul Gorj, majoritatea investițiilor pentru creșterea eficienței energetice a sectorului clădirilor sunt prevăzute în [Programul Regional SV Oltenia 2021-2027](#)

Pentru a obține finanțare trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

Pentru clădirile rezidențiale se vor sprijini minim investiții de renovare de amploare moderată (40%).

Prioritizarea accesului la finanțare se va face în funcție de numărul de apartamente, performanța energetică a clădirii, amploarea măsurilor de intervenție în ceea ce privește reducerea consumului de energie și a sărăciei energetice, precum și ponderea locatarilor aflați în sărăcie energetică.

Auditul energetic al clădirii trebuie elaborat înainte de a aplica pentru finanțare.

Investițiile în clădiri rezidențiale se vor realiza doar în mediul urban.

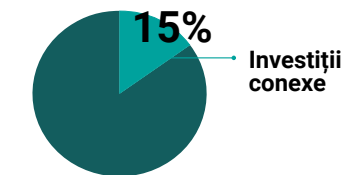
Alocare: la nivelul regiunii de dezvoltare SV Oltenia, sursele financiare disponibile pentru eficiență energetică în clădiri rezidențiale însumează **aprox. 34 mil. euro.**

Reabilitarea energetică a clădirilor publice cu funcțiuni sociale (educaționale, de sănătate, servicii sociale)

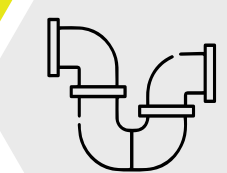
Investițiile prevăd:

Mai pot fi finanțate, în limita a 15% din valoarea proiectului, și investiții conexe precum măsuri de consolidare structurală a clădirii sau instalarea sistemelor de prevenire a incendiilor;

măsuri de reabilitare a sistemelor de încălzire, a rețelelor și instalațiilor

îmbunătățirea izolației termice a clădirii

instalarea sistemelor alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice, cu excepția biomasei)

Pentru a obține finanțare trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

Prin intervențiile propuse se are în vedere reducerea cu minim 60% a consumului de energie, sprijinind o renovare aprofundată a clădirilor publice.

Pentru obținerea finanțării, proiectele depuse vor fi punctate în baza unor criterii cumulative de ordin tehnic, economic și social și se vor prioritiza acele clădiri publice care consumă cea mai mare cantitate de energie, care au o rată de ocupare pe termen lung și cele care presupun investiții reduse pentru îmbunătățiri structurale și de siguranță.

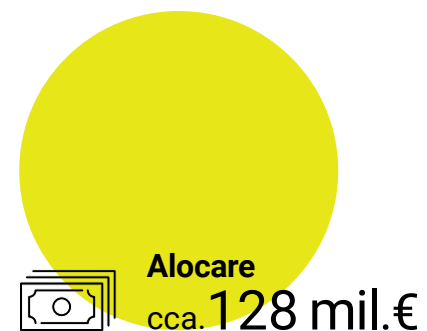

Și în acest caz, auditul energetic al clădirii trebuie elaborat înainte de a aplica pentru finanțare.

Investițiile în clădirile publice se vor realiza atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

Alocare: la nivelul regiunii de dezvoltare SV Oltenia, sursele financiare disponibile pentru eficiență energetică în clădiri publice însumează **aprox. 128 mil. euro.**

3 Intervențiile pentru reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale și a celor publice sunt suplimentate și de investiții care se regăsesc în Planul Teritorial pentru Tranziție Justă pentru Gorj

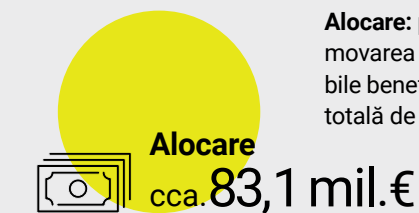

Aceste investiții vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) destinate clădirilor publice.

Pentru clădirile rezidențiale, investițiile prevăd instalarea de panouri fotovoltaice/fototermice la nivel de gospodărie, care vor contribui la combaterea sărăciei energetice și crearea de comunități de energie, precum și la creșterea nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statutului de prosumator.

În cazul acestor investiții vor fi prioritizate zonele defavorizate de la nivelul județului, precum și comunitățile marginalizate.

Alocare: prin PTJ¹², investițiile în promovarea utilizării energiei regenerabile beneficiază de fonduri în valoare totală de **aprox. 83,1 mil. euro.**

12. <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/bb37f158742c4f685b453567484d4897-1.pdf>

Concluzii

Tranziția justă a regiunilor miniere din Europa este o provocare la toate nivelurile: economic, social și de mediu. Însă alocarea de 2,14 miliarde euro de care beneficiază România, prin Fondul pentru Tranziție Justă, va putea să amelioreze o parte semnificativă a efectelor economice negative ale renunțării la cărbune. În același timp, celelalte Programe Operaționale (ex: POR) vor contribui și ele la finanțarea proiectelor care vor schimba modelele economice din județele Gorj și Hunedoara.

Atât producția de energie electrică din surse regenerabile, cât și investițiile în eficiența energetică reprezintă domenii de interes pentru aceste două județe. Mai mult, sursele de finanțare pentru proiecte în aceste domenii sunt disponibile și semnificative.

Astfel, părțile interesate de la nivel local trebuie să fie cât mai bine informate despre aceste oportunități de finanțare și să aplice cu proiecte de succes care vor dezvolta județele Gorj și Hunedoara din punct de vedere economic și vor putea face din acestea motorul tranziției energetice din România.

